

ПЕРСОНАЛІЗАЦІЯ ЯК ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ІТ-ФАХІВЦІВ

Сікора Ярослава Богданівна,
кандидат педагогічних наук, доцент
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, Україна
iaroslava.sikora@gmail.com

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та підвищення доступності технічних засобів навчання в освіті, а також паралельне зростання кількості та доступності інформації для здобувачів освіти призвели до необхідності пошуку нових рішень, що дозволяють ефективно використовувати перелічені досягнення в освітньому процесі. Для відповідності професійної підготовки поточним вимогам до майбутнього ІТ-фахівця необхідно формувати компетентності, що дозволяють здобувачам освіти у майбутньому самостійно організувати процес саморозвитку з використанням усіх наявних ресурсів та видів освіти (формальна, неформальна чи інформальна). У зв'язку з цим процес індивідуалізації в освіті, орієнтований на здобувача зі збільшенням його

суб'єктної позиції, який почав розвиватися ще з кінця ХХ ст., сьогодні не втрачає своєї актуальності.

Проте ще не сформоване загальноприйняте розуміння персоналізованого навчання, що ускладнює вибір придатної для закладу освіти або конкретного курсу моделі персоналізованого навчання. Ми розглянемо технології персоналізованого навчання, що використовуються в освітньому процесі.

В основу персоналізованого навчання покладено розуміння важливості для здобувача освіти можливості обирати для себе найбільш цікавий або важливий навчальний матеріал, визначати або підлаштовувати під свої потреби темп навчання, тобто адаптувати навчання під свої потреби і можливості замість того, щоб наслідувати певну фіксовану структуру навчального курсу.

У наші дні існують як мінімум три підходи, що дозволяють гнучко реагувати на особливості та потреби здобувача. Цими підходами є персоналізоване навчання (персоналізація), індивідуалізація навчання та адаптивне навчання. Нерідко ці терміни вживаються як синонімічні чи «близькі синоніми». Проте відсутнє єдине розуміння терміну «персоналізоване навчання».

Б. Брей та К. Маккласкі виділяють персоналізоване навчання, індивідуалізацію навчання та адаптацію навчання залежно від ролей, які виконують педагог та здобувач. Автори підкреслюють, що в індивідуалізованому та адаптивному навчанні педагог робить вибір, ґрунтуючись на своєму баченні потреб, інтересів, здібностей та обмежень здобувача освіти, а в персоналізованому навчанні здобувач сам управляє своїм навчанням, співвідносить навчання з інтересами, талантами, захопленнями та бажаннями, активно бере участь у дизайні навчання і визначає цілі та показники успіху, тобто активно залучений до всіх компонентів навчання [1].

Активна роль здобувача освіти відзначається й іншими дослідниками. Зокрема, Д. Баклі та Л. Вілсон виділяють два напрями персоналізації навчання:

– персоналізація для здобувача, в межах якої навчання адаптується під конкретного слухача педагогом;

– персоналізація самим здобувачем, за якої слухач вибудовує власне навчання [2].

Суб'єктність здобувача освіти повною мірою проявляється у другому з цих напрямів.

На думку С. Якубова, персоналізоване навчання – це особистісно-спрямований процес, у якому в реальному часі відображаються навчальні досягнення здобувача освіти і доступні широкі можливості керування напрямом освіти, а також реалізуються відповідні педагогічні стратегії для досягнення мети навчання [3, с. 59].

Таким чином, основний атрибут персоналізації – суб'єктність здобувача – дозволяє визначити основні ознаки персоналізованого навчання:

- самостійне визначення здобувачем мети навчання;
- вибір темпу та рівня освоєння навчального матеріалу;

– побудова індивідуальної траєкторії навчання.

Оскільки персоналізація пов'язана не лише зі становленням особистості, а й з педагогічними явищами, які сприяють цьому становленню, вона вимагає певної педагогічної технології його організації [4, с. 6].

Залежно від ознак персоналізованого навчання технології персоналізованого навчання можна розділити на наступні групи:

1. Технології, що забезпечують самостійне визначення здобувачем освіти мети навчання (технології форсайт-проекування та контекстно-компетентнісного навчання).

2. Технології, що забезпечують вибір темпу та рівня засвоєння навчального матеріалу («перевернутий клас», веб-квест).

3. Технології, які забезпечують побудову індивідуальної траєкторії навчання (індивідуальний навчальний план, онлайн-курси тощо).

Крім того, можна виділити «наскрізні» технології, в яких представлені всі ознаки персоналізованого навчання в сукупності (практико-орієнтовані кейси, метод проектів).

На нашу думку, необхідно впроваджувати персоналізований підхід у професійній підготовці майбутніх ІТ-фахівців, оскільки це сприятиме розширенню їх можливостей здійснення освітнього вибору, тим самим збільшенню ролі самостійності здобувачів освіти, що дозволить у майбутньому використати отримані навички при побудові індивідуальної освітньої траєкторії для вдосконалення своїх фахових компетентностей, опанування нових навичок, вивченню вузької спеціалізації в межах своєї професії.

Варто впроваджувати персоналізований підхід при побудові індивідуальних освітніх траєкторій, які не обов'язково будуть орієнтовані на навчальний план, та без зміни освітньої програми. Тобто, використати особистий інтерес майбутніх ІТ-фахівців, їхню мотивацію на реалізацію себе в професії та ресурс неформальної освіти для досягнення результату.

Список використаних джерел:

7. Bray B., McClaskey K. Make Learning Personal: The What, Who, Wow, Where and Why. UK: Sage Publications Ltd, 2014. 288 p.

8. Buckley D., Wilson L. The Personalization by Pieces Frame work: A Framework for the Incremental Transformation of Pedagogy Towards Greater Learner Empowerment in Schools. Cambridge: CEA Publishing, 2006. 80 p.

9. Якубов С. Персоналізоване навчання в загальноосвітній школі. основні визначення та шлях до впровадження. *Директор школи*. 2016. Верес. №9 (117). С. 59-72.

10. Братанич О. Персоналізація освітнього процесу у вищій школі як психолого-педагогічна проблема. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2009. Вип. 1. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2009.188256>.